სტამბა და რედაქცია ტფილისი, სასახლის ქ., სათ.-აზნაურო ქარვასლა.

ხელის-მომწერნი გაზეთის დასაკვეთად მიმართავენ რედაქციის დილის 10—3 საათამდე და საღამოს 6—7 და „წ. კ. საზ." წიგნის მაღაზიას.

ხელ-მოუწერავ წერილებს რედაქცია არ ბეჭდავს.

პირ-და-პირ მოლაპარაკება რედაქტორთან შეიძლება ყოველდღე.

ტელეფონი № 363

ცნობის ფურცელი

ყოველ-დღიური გამოცემა

გაზეთის ფასი ერთის წლით 6 მან., ერთის თვით 60 კაპ.

ცალკე ნომერი 3 კაპეიკი

ფასი განცხადებისა ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე 10 კაპ., მეოთხეზე—5 კ.

Типографія и Редакція „Цнобисъ Пурцели" Тифлисъ, Дворцовая ул. д. Дворянства.

Телефонъ № 363

ქართული თეატრი

ხუთშაბათს, 3 დეკემბერს

ბენეფისი

ქ-ნ ა. მ. კარგარეთელისა

ქართულ დრამატ. საზოგადოების არტისტებისაგან ქ-ნ მესხის და ბ-ნ გუნიას მონაწილეობით

წარმოდგენილი იქნება

I

რუსთაველი

ოთხ მოქმედ. პიესა კ. მესხისა (სიუჟეტი აღებულია ბერის თხზულებიდან)

II

ახალ-მახალი ცოლ-ქმარს შუა

ვოდევ. 1 მოქმ. თარგ. ალ. ჭიჭინაძისა

მონაწილეობას მიიღებს მთელი დასი

ადგილების ფასი საბენეფისოა

დასაწყისი სწორედ 8 საათზე

რეჟისორნი ვ. აბაშიძე და კ. მესხი

ამ მოკლე ხანში იქნება ბენეფისი ქ-ნ ჩერქეზიშვილისა

იბეჭდება და მალე გამოვა

შიო არაგვისპირელის მოთხრობები

გამოვიდა და ისყიდება მეოთხე სურათებიანი გამოცემა ძმათა თავართქილაძეების წიგნის მაღაზიისა

„სახელმძღვანელო"

სამღვთო სჯულის სასწავლებლად საერო და სამრევლო სკოლების მოწაფეთათვის

შედგ. მღვ. ნ. ჟუჟუნაშვილის მიერ

ფასი ყდით 30 კაპ.

ცალკე თითო კაპეიკი გადიდება სვეტი-ცხოვლის ტაძრის შესაკეთებელ ფონდისათვის. (20—7)

შემდგარი სუფსის მეეტლეთა ამხანაგობა

„კავშირი"

[იწ]ყებს თავის მოქმედებას პირველ ნოემბრიდან.

[ე]ტლთა მიმოსვლა არის შედარებული მატარებლის მიმოსვლასთან. სუფსიდან გადის ომნიბუსი ქ. ფოთში დილის 10 საათზე, ბრუნდება 6 საათზე საღამოს.

ფასი დაწესებულია ერთი მანეთი

ამხანაგობის გამგე ბ. შ. კომასიძე (15—9)

სამკურნალო და ამბულატორია

ს. ბ. თოფურიასი

ქუთაისში.

სამკურნალოში 50 საწოლია ავადმყოფთათვის. მიიღებიან ავადმყოფნი: შინაგანისა, ნერვების, საქირურგო, თვალისა და დედათა ავადმყოფობისანი,

გადამდებ სენით ავადმყოფნი არ მიიღებიან.

ავადმყოფთ სინჯავენ დილის 11 საათიდგან ნაშუადღევის 3 საათამდე. შინაგან და ნერვების ავადმყოფობას სწამლობს ს. ბ. თოფურია. საქირურგო ავადმყოფობას და სიფილისს ფ. კ. გერრატი.

დედათა ავადმყოფობას მკურნალი ქალი მ. თ. კოგანი.

20 მაისიდამ—დედათა ავადმყოფობის და აკუშერობის D-r ჰ. ბაცევიჩი.

თვალების ავადმყოფობას—ი. კ. ვარშავსკი.

ამბულატორიასთან არის კაბინეტი საექიმო და საბაქტერიოლოგიო გამოკვლევისათვის, ელექტრონით წამლობისათვისა და მასაჟისთვის.

სამკურნალო დირექტორი ს. ბ. თოფურია.

Лѣчебница В. С. Топурія въ Кутаисѣ.

დოქტორი მედიცინისა და ქირურგი

ბენკლევსკი

ავადმყოფებს ღებულობს დილის 9—11 საათამდე და საღამოს 5—7 საათამდე.

გრიბოედოვის ქუჩა, არშაკუნისეული სახლი № 30.

Докторъ медицины и хирургъ

БЕНКЛЕВСКІЙ

Грибоѣдовская № 30, д. бывш Аршакуни. (წ.)

ახალი ამბავი

*** დიდი მთავრის გამგზავრება. 29 ნოემბერს, სადგ. მცხეთიდგან გაემგზავრა საქართველოს სამხედრო გზით პეტერბურგს მ. ი. უ. დიდი მთავარი მიხეილ ალექსანდრეს ძე.

*** ქართული წარმოდგენა. როგორც მოსალოდნელი იყო გუშინ წინ გამართულმა ქართულმა წარმოდგენამ სათავად-აზნაურო თეატრში დიდ-ძალი ხალხი მოიზიდა. თეატრის დარბაზი გაჭედილი იყო ხალხით. არდგენდნენ ქართველთათვის საყვარელ პიესას ისტორიულ დრამას „სამშობლოს" ჩვენი ნიჭიერი მსახიობთა ეფ. მესხისა და კ. ყიფიანის მონაწილეობით. ყველა მოთამაშენი საუცხოვოდ ასრულებდნენ თავიანთ როლებს.

*** ა. კარგარეთელის ბენეფისი დანიშნულია ხუთშაბათს; წარმოდგენილი იქნება ისტორიული პიესა კონსტ. მესხისა „რუსთაველი", რომელიც აგერ ორი [illegible] ლიწადია, რაც არ უნახავს ჩვენ[illegible] საზოგადოებას სცენაზე. ამ წარმოდგენაში მონაწილეობას ღებულობს ეფ. მესხი.

*** ქვაშვეთის საკვირაო სკოლა. 29 ნოემბერს გახსნეს და აკურთხეს ქვაშვეთის ეკკლესიასთან ახალი საკვირაო სკოლა.

*** 17 კაცის დაშავება გუმბრის გზაზე. ჩვენ გვწერენ, რომ გუმბრის გზაზე ჩვიდმეტი კაცი გაუტაცნია ფურგუნს, ეტლი ხიდის მოაჯირებს მიჯახებია და ყველანი წყალში გადავარდნილან. ზოგნი ძრიელ მძიმედ არიან დაშავებულნი.

*** ეგზარხოსის კანცელარიის საჩივარი ქალაქის გამგეობაზე. საქართველოს ეგზარხოსის კანცელარიამ საჩივარი შეიტანა ტფილისის პოლიცმეისტერთან ქალაქის გამგეობაზე, რომელმაც სასულიერო უწყების გაუგებრად და უდათანხმებლად, არხების გაყვანა დაიწყო ამ უწყების ადგილებში.

*** ბორჯომის სკოლა. „წესდებულებათა კრებულში" გამოცხადებულია: ბორჯომის სახელსნო სკოლა და მისი მზრუნველობა მიღებული აქვს თავის მფარველობის ქვეშ დიდ მთავარს მიხეილ ნიკოლოზის ძეს.

*** „მიხეილის" გიმნაზია. გადაწყვეტილია მთავრობის მიერ, რომ ტფილისის მეორე გიმნაზიას დაერქვას მიხეილის სახელი.

*** ქუთაისის გიმნაზია რეალურ სასწავლებლად. როგორც „კავკ."-ს გაუგონია, განზრახვა აქვთ რეალურ სასწავლებლად გადააკეთონ ქუთაისის კლასიკური გიმნაზია, რის შესახებ უკვე აღუძრავთ მთავრობის წინაშე შუამდგომლობა.

*** პროექტი პარიკმახერების შესახებ. ამ მოკლე ხანში გაირჩევა პროექტი პარიკმახერების შესახებ. პროექტის ძალით პარიკმახერებს უფლება არა აქვთ იხმარონ პირის [illegible]წმენდათ ისეთი ღრუბლები, რომელსაც ახლა ხმარობენ და აგრეთვე პუდრის[illegible] [illegible]ი (პუხოვკა). ყო[illegible] [illegible] უნდა ინახ[illegible] [illegible]რი[illegible]როში [illegible]

მართული ხელის დასაბანი იარაღი. პარიკმახერი ვიდრე შეუდგებოდეს პარსვას ანუ თმის კრეჭვას, უნდა მწვანე საპნით ხელი დაიბანოს და ან ფართუკი შემოიკრას და ხალათი ჩაიცვას სამუშაოთ. პარიკმახერთ უფლება არა აქვთ, რომ ერთი და იგივე პირსახოცი, ანუ ფუთა ახმარონ რამდენსამე მუშტარს, არამედ ყოველ ახალ მუშტრისათვის ახალი გარეცხილი და დაუთოვებული პირსახოცი უნდა იხმარონ. ყოველივე სადალაქო იარაღი, ვიდრე მუშაობას შეუდგებოდნენ, მუშტრის წინვე უნდა ვარეცხონ მწვანე საპონში. „პუხოვკას“ მაგივრად, გიგიენური ბამბა უნდა იხმარონ, რომელიც ხმარების შემდეგ მაშინვე უნდა გადააგდონ, ისე რომ ყოველივე მუშტარს ახალ-ახალი ბამბა უნდა ახმარონ. ყოველივე ნივთის თითო ნიმუში უნდა იყოს თვალ საჩინო ადგილას გამოფენილი საპარიკმახეროში ისე, რომ ყველას შეეძლოს პარიკმახერისათვის შენიშვნის მიცემა.

შაქრო

*** ახალი დანიშნულებანი. დაინიშნენ: წოდებათა ადგილ მამულების კომისიის თავმჯდომარე დ. ს. ს. გ. ვეიდენბაუმი—ტფილისის ქალაქის საქმეთა საგუბერნიო საკრებულოს წევრად და საქმეთა მწარმოებლად. სტავროპოლის ოლქის სასამართლოს თავმჯდომარე ხლოპონინი ტფილისის სასამართლო პალატის წევრად, მომრიგებელ სასამართლოს თანაშემწენი: ტფილისის მეორე მომრიგებელ განყოფილებისა ლივენზევიჩი და ზუგდიდისა შნეიდერი — მომრიგებელ მოსამართლეებად: პირველი სიღნაღის მაზრაში, მეორე—ლენქორანისაში, ლენქორანის მომრიგებელი მოსამართლე მამულაშვილი —ბაქოს მაზრის მომრიგებელ მოსამართლედ; კავკასიის სამხედრო ოლქის ჯარების კამანდირთან მყოფი გენერ. ლეიტ. შალიკოვი—ვილნის სამხედრო ოლქის ჯარების კამანდირთან,

*** ცრუ ბერები. გორის ეპისკოპოსის ყოვლად-სამღვდელო ლეონიდის მოხსენებით. საქართველოს ეგზარხოსის კანცელარიამ აცნობა ტფილისის პოლიცმეისტერს, რომ თბილისში დაეხეტება ორი უცნაური კაცი, რომლებსაც თავი ბერად მოაქვთ (ერთი—რუსია, სახელად ვლადიმირი, მეორე-კი ქართველი, სახელად ზოსიმე,) და აგროვებენ ფულს ვითომ ეკლესიისა და მონასტრების სასარგებლოდ. ალ[illegible] [illegible] რომ ეს ვაჟბატონები არ არ[illegible] [illegible] არც ერთ მონ[illegible] [illegible] ცრუ ბერ[illegible] [illegible]

სის კანცელარია სთხოვს პოლიცმეისტერს მოახდინეთ საჭირო განკარგულება, რომ ამ ცრუ ბერებს აეკრძალოთ შემოწირულებათა შეკრება და გამოიძიეთ მათი ვინაობა.

*** გორის ხიდი. როგორც იუწყებიან გორის მტკვარზე ხიდი ამ ჟამად დახურულია შესაკეთებლად ხიდის მაგივრად მუშაობს ბორანი.

*** შავი ქვის ტარიფის შემცირება. ჭიათურის გზაზე შავი ქვის გადასაზიდი ტარიფის შემცირების საქმე, როგორც „ნ. ობ.“-ს გაუგონია, გადაწყდება მომავალ დეკემბერში. ჰფიქრობენ, რომ ტარიფს შეამცირებენ 4 კაპიკით. წელს საზღვარ-გარეთ შავი-ქვის გაზიდვას შესამჩნევად უმატნია. ტარიფის დაკლება, რა თქმა უნდა, კიდევ უფრო გააძლიერებს ამ საქმეს.

*** საერო დარაჯობის საქმე. განზრახვა აქვთ, რომ შინაგან საქმეთა სამინისტროსთან დაარსებულ საგანგებო კომისიის მიერ შემუშავებული პროექტი კავკასიის საერო დარაჯობის გარდაქმნის შესახებ, სანამ სახელმწიფო საბჭოს წარედგინებოდეს, აუწყონ კავკასიის უმაღლეს მთავრობას, რომელმაც შეიძლება საჭიროდ სცნოს აღნიშნული პროექტის შეცვლა. („ნ. ობ.“)

*** სოჭის ეკკლესიის გაქურდვის საქმე. სოჭის პოლიციამ შეიპყრო რამდენიმე პირი, რომელთაც სოჭის ეკკლესიის გაქურდვა დააბრალეს. ერთი შეპყრობილთაგანი გამოტყდა თავისს დანაშაულში

*** ახალი ქარხანა ტფილისში. გაზ. „ტარაზ“-ს ბაქოდან ატყობინებენ, რომ მეაქციეთა საზოგადოების წესდება, რომელთაც აზრად აქვს დაარსოს ტფილისში ქაღალდის ქარხანა, უკვე დაუმტკიცებია მთავრობას. საზოგადოების დამფუძნებლები არიან: გ. თუმაევი ი. ადამოვი, ინჟინ. პ. აკოპოვი და ჯ. აკოპოვი. ძირის თანხა გაყოფილია 2,000 აქციად და შეიცავს 500,000 მან. საზოგადოების გამგეობა იქნება ქ. ბაქოში.

*** დ. ოჩამჩირე. გემის დაღუპვა. გემი „ეკატერინე“ დაღუპულია ოჩამჩირესა და ფოთს შუა, სახელდობრ ს. გაგიდას პირდაპირ. ოჩამჩირედან 6—7 ვერსია. 26 ნოემბერს ოდესიდან მოვიდა პატარა ხომალდი (შკუნა) დაღუპული გემის დასათვალიერებლად. სადა[illegible] [illegible]მეა დაღუპული, ზღვის სიღრმე [illegible] საჟენი აღმოჩნდა. ანძები კა-

რგად მოჩანან, ხომალდში ყოფილა 50,000 ფუთი საქონელი, სახელდობ: 1,500 ბოჭკა ცემენტი, 3,600 ფუთი შაქარი, 500 ტომარა პურის ფქვილით, 7 ვაგონი რკინა და სხვა მანუფაქტურისა და შეუშეულობის საქონელი. დამხრჩვალთა გვამი ჯერ-ჯერობით ზღვას არ გამოუგდია.

დამხრჩვალნი, რომელნიც მოიკითხეს, შემდეგნი არიან: ერთი რუსის ქალი (ამოუთრევიათ წყლიდან, მაგრამ უკვე დამხრჩვალიყო) მეორე კიდევ რუსის გოგო 13 წლისა (იმის გვამი დაკარგულია), დედა და დაი, რომელნიც მასთან ყოფილან, გადარჩნენ; ერთი სომეხი, ერთი რუსეთელი ვაჭარი და სამი გემში მოსამსახურე ზღვაოსანი. გადარჩენილია 14 მგზავრი და ნარჩენი გემის მოსამსახურენი.

„პეტრე“-ზე სამი მოსამსახურე მოკლულია და 3 საზარლად დასახიჩრებული. დამხრჩვალ მეზღვაურთა შორის, რომელთა გვამი დაკარგულია, ურევია ერთი ჩვენებური, გვარად ცინცაძე, რომელსაც ბოცმანის ხელობა სჭერია. მისი დაღუპვა უცნაურია: მას საწოლი ბინა ჰქონია გემის მარცხენა მხრით, მხოლოდ იმ ღამეს თავისს მეგობარ ზღვაოსნის საწოლში დაწოლილა მარჯვენა მხრით. ამრიგად ის დაიღუპა, რადგან ხომალდი მარჯვენა მხრით დაიჯახა, ხოლო მის საწოლში მწოლარე მეზღვაური უვნებლად გადარჩა. გემ „პეტრეზე“ 328 მგზავრი ყოფილა, რომელნიც უვნებლად ოჩამჩირეში გადმოსხა და თვითონ ძალიან დაზიანებული ბათომში დაბრუნდა.

კ. გვასალია

*** ს. მცხეთა. საკვირაო საუბრები. 26 ნოემბრიდან ს. მცხეთაში, დაიწყო საეკკლესიო საუბრები ადგილობრივ მღვდლის მამა პლატონ ხუროშვილის და ქალთა სასწავლებლის მასწავლებელთა თაოსნობით. დაწყების წინედ პარაკლისი იქმნა გარდახდილი მამა პლატონის მიერ, რომელზედაც გალობდა გუნდი ადგილობრივ ქალთა სასწავლებლისა.

შემდეგ პარაკლისისა ამავე მღდელმა წარმოსთქვა სიტყვა „სიმშურნის წინააღმდეგ“, რომელშიაც ნათლად დაანახვა ხალხს ის ვნებანი და უბედურებანი, რომელნიც მოსდევენ აქ კაცთა დამამცირებელს ჩვეულებას, რომელსაც დიდი გულ-მოდგინებით ისმენდა ხალხი. თუ რა გავლენა იქონია ამ პირველმა სიტყვამ ხალხზე, იქიდგან შევნიშნე, რომ გათავების შემდეგ რამდენიმე გლეხკაცი მივიდნენ მამა პლატონთან, მხურვალე მადლობა გარდაუხადეს და სთქვეს: „ჩვენ რომ აქამდისინ, მამო, ამ გვარი ტკბილი დარიგება მოგვესმინა, ხომ აღარ შეგვემთხვეოდა კაცის კვლაო და სხვ.“.

დიდი მადლობის ღირსია მამა პლატონ ხუროშვილი, რომელიც სცდილობს ქრისტიანულს ნიადაგზედ დააყენოს აქაურების ცხოვრება და შთაუნერგოს სარწმუნოებრივი აზრები. მამა პლატონი დაგვპირდა, ამ გვარ საუბრებს ყოველ კვირა დღეს გავმართავო. ფრიად სასიამოვნო იქნებოდა სხვა სოფლის მღვდლებმაც მიჰბაძონ ამ მაგალითს და არ დაიშურონ თავიანთი ძალ-ღონე ჩვენი დაცემული ხალხის ბედნიერებისათვის.

ვასო თ—შვილი

*** სოფ. ქვემო ხოდაშენში. თავ-გასული ქურდობა. მოხდა ქურდობა, ერთს აქაურს ქვრივს სახელდობ მართა შიუკაშვილს მოჰპარეს ცხვარი. რავდენსამე დღის შემდგომ ტყავი ამ ცხვრისა ერთს მახლობელს ღელეში ნახეს და ეჭვიც მიიტანეს დამკარგავის ნათესავს ლევან შიუკაშვილზედ, რომელმაც იკისრა ეს ქურდობა და აღვიარა, რომ ამ ქურდობაში მას ჰყვანდა ამხანაგებად თავისი მეზობლები: დიმიტრი ხმალაძე, ლევანა ავბეწვაშვილი და აბრია ესიტაშვილი. ადგილობრივის მამასახლისის დიმიტრი ბურნაძის გამოძიებამ აღმოაჩინა, რომ დაკარგული ცხვარი შეუჭამია ამ ოთხსავ ბიჭებს აზნაურის გოგნიაშვილის ვენახში, სადაც შეუფარებია ეს ქურდები მებაღე იმერელს ნიკო ჭელიძეს. ახლა, იკითხავს მკითხველი, რითი გათავდა ეს საქმე? მამასახლისის ბურნაძის ბრძანებით ამ ქურდების მამებს წაართვეს თითო ხარი გარდა ესიტაშვილისა, რომელსაც წაართვეს მაკე ძროხა, რადგანაც ხარი ვერ უპოვეს; იმე[illegible]რელს ჭელაძეს-კი წაართვეს ორი თუმანი, ხარების პატრონებმა, რომელთაც ხარების წართმევით ჩაეშალათ გუთანი, ძალა-უნებურად შეისყიდეს მამასახლისისაგან თავიანთი ხარები, თვითეული ხარი თუთხმეტს მანეთად, ხოლო რადგანაც ესიტიაშვილმა ფული ვერ იშოვა თავისის ძროხის დასახსნელად, მამასახლისმა დააკვლევინა ეს მაკე ძროხა, რომლის ხორცი გაანაწილა თავის მეგობრებთა შორის და მ[illegible]ტებული ნაწილი კი სახლში გაგზავნა და გამოიზოგა რავდენსამე დღეს. რაც შეეხება მოგროვებულს ფულს ექვს თუმანს და ხუთ მანეთს, ამ ფულიდგან ცხვრის პატრონს მისცა თორმეტი მანეთი, სამი მანეთი როგორც ისმის, უნაწილა თავის თანაშემწეს—ნაცვალს და დანარჩენი ალლახმა უწყის ვინ ჩაყლაპა. ეს საქმე ასე გათავდა, ახლა ქურდებმა რა სასჯელი მიიღეს? არაფერი, ისანი უფრო დაქეზდნენ და შეუდგნენ ახალ ქურდობას, მოჰ-

პარის ახლა რაღაცნაირი ცხვარი ერთად, რომელიც უშიშრად და უსირცხვილოდ მიჰყიდის ერთი ვერსის მანძილზედ მოაკერს. ცხვრის პატრონებმა მიიკლიეს ცხვრები. შეიტყო ეს ამბავი მამასახლისმა ბ-რნაძემაც და ჩაერია შიგ. მოარიგა დამკარგავთან ქურდები, მიიღო საშუა კაცი ერთი თუმანიც სამჯე გათავდა. დამკარგავი თავისს სახლში წავიდა. ქურდები ემზადებიან ახალი ქურდობისთვის. ნეტავ მაზრის პოლიცია არ მიაქცევს ყურადღებას ამ დიდს უწესობას და არ დასჯის ქურდებს და მათ მფარველს!

ძველი პუკი

საოჯახო ცოდნა.

ბავშვების აღზრდა ოჯახში

იმამაი ნუ განარისხებთ შვილთა თქვენთა, არამედ განაზარდეთი იგინი სწავლითა და მოძღვრებითა უფლისათა (ეფეს. 6, 4).

(საუბარი, წარმოთქმული ქაშვეთის ტაძარში 22 ნოემბერს 1898 წ.)

(შემდეგი*)

ხატის წინ კვირა-უქმე დღეებში ...ნდა ყოველთვის აღინთებოდეს ...ლამპარი და ან სანთელი მაინც. ...ად შთაბეჭდილებას ახდენს ბავშვის ნორჩს გულზედ წმ. ხატის წინ დანთებული სანთელი.. ტყუილად-კი არ იტყვის ერთი ჩვენი მგო...ნთაგანი შემდეგს საუცხოო... ...ა სიტყვებს ხატის წინ ანთებულ სანთლის შესახებ:

„მიყვარს, როდესაც ხატის წინ
ანთია წმინდა სანთელი,
და საიდუმლო ჰარმალით
ბნელს ჰფანტავს მისი ნათელი.
მეუდროდ, უხმოდ და უძრავად
...ნება, ვით მსხვერპლი დიდი,
... მადლით გაასპეტაკოს
თვალ-უწდომელი წყვდიადი!“

ბავშვს უყვარს, როდესაც ის ხატის წინ ხედავს ლამპარს ან სანთელს; ის უნებლიედ განიმსჭვალება საიდუმლო მოწიწებით იმ საგნის მიმართ, რომლის წინ ან...თია ლამპარი ან სანთელი. ხატის ...ინ უნდა სრულდებოდეს დილის და საღამოს ლოცვები. თითოეული ქრისტიანის ოჯახი უნდა შორს ...ეს ყოვლისა იმისგან, რაც ხელს ...ლის კეთილს და პატიოსნურს ...ხოვრებას. ასეთს ოჯახში აღზრ...ილი ბავშვები იშვიათად გამოდი... ...ზნეობა-დაცემულნი; უმეტეს ...წილად ისინი არიან კეთილნი, ...ტიოსნები, შრომის მოყვარენი და ფხიზელნი. ოჯახის უფროსებად ითვლებიან ქმარი და ცოლი, ბავშვთა მშობლები. თითქმის მთე...ი მომავალი ცხოვრება ბავშვე...ისა დამოკიდებულია მათი მშობ...ების ცხოვრებაზედ. ცოლი და ქმარი ოჯახში უნდა სცხოვრობდნენ სიყვარულით, სიმშვიდით და თანხმობით. როგორც ეკკლესიაში უნდა იქცეოდეს კაცი თავ-დაჭერით და მოკრძალებით, ეგრეთვე ოჯახშიაც. ბავშვს ის თვისება აქვს, რომ უყვარს ბაძვა მშობლებისა და მოზრდილთა, და ამისათვის ვაი იმ მშობლებს, რომელნიც ცუდს მაგალითს აჩვენებენ ბავშვებს მისაბაძავად. ცუდი, უკეთური მშობლები თვისს უზნეო ყოფა ქცევით უდროვოდ უთხრიან სამარეს ბავშვსა. მისი ყოფა-ქცევა, მისი ხასიათი—დამოკიდებულია მაზედ, თუ რა სახით არის ის აღზრდილი, რას შთააგონებდნენ მას მშობლები სიყმაწვილის დროს. ამისათვის მშობლებს თავდავიწყებამდის უნდა უყვარდეთ შვილები, მათ უნდა დაივიწყონ, უნდა უარ-ჰყონ თავი თვისი და იფიქრონ შვილების ბედნიერების შესახებ. მშობლები ვალდებულნი არიან შვილებს უჩვენონ კეთილი მაგალითები ლოცვისა, სარწმუნოებისა, მოწყალებისა და სხვა სათნოებათა. ბავშვები ყოველთვის მშობლებისაგან სწავლობენ ყოფა-ქცევასა. პირველნი შთაბეჭდილებანი, პირველნი ცოდნანი, რომელნიც კი მათ მიიღეს სიყმაწვილის დროს, მათ არასოდეს დაავიწყდებათ და სამარის კარამდის გაჰყვებათ. ტყუილად კი არ ამბობს ბრძენი ქართული ანდაზა: „დედა ნახე, მამა ნახე, შვილი ისე გამონახე“ ო... ამ ანდაზაში ქართველმა ხალხმა მოათავსა თვისი სიბრძნე, თვისი სალი და ნამდვილი შეხედულება იმ ჭეშმარიტების შესახებ, რომელიც იტყვის: ცუდს მშობლებს ცუდი შვილები გამოუდით და კარგს მშობლებს კი —კარგი შვილები; ანუ იმ ჭეშმარიტების შესახებ, რომელსაც გამოსთქვამს წმ. სახარება: „ყოველმან ხემან კეთილმან ნაყოფი კეთილი გამოიღოს, ხოლო ხემან ხენეშმან (ცუდმა) ნაყოფი ხენეში გამოიღოს. ვერ ხელეწიფების ხესა კეთილსა ნაყოფისა ხენეშისა გამოღებად, და არცა ხესა ხენეშსა ნაყოფისა კეთილისა უოფად“. ე. ი. კეთილი ხე კეთილს ნაყოფს მისცემს, ცუდი ხე კი ცუდ ნაყოფს. არ შეუძლია კეთილ ხეს ცუდის ნაყოფის გამოღება და არც ც[უდ]ს ხეს კეთილი ნაყოფის გამოღება.. „ნუ თუ შესაძლებელია“ო—ბრძანებს სახარება, რომ ადამიანმა შეკრიბოს „ეკალთაგან ყურძენი, ანუ კურთხ თავთაგან ლეღვი“?...

ილ. ფერაძე

(შემდეგი იქნება)

ყურმოკრული საუბარი

ა. ტირიფში იყო სოფ. სანხე-რეში. სხვათა შორის, ერთს თავისს ნაცნობს შეხვდა და მოიკითხა.

— რაგა ხარ, ჩემო იესიკა?

— კარგად, ბატონო, შენი წყალობით.

— ცოლი შეირთე?

— კი, ბატონო.

— შვილები გყამს?

— სამიოდე თქვენი წყალობით, შენი ჭირიმე.

სამეცნიერო ცნობა

მცენარეთა ცხოვრება *).

მცენარეთა სიცოცხლე ოთხ უმთავრეს ხანად შეიძლება გაიყოს: ა) ხანა გაღივებისა, ბ) ზრდისა, გ) დაყვავილებისა და დ) ნაყოფიერობისა.

გაღივების ხანად იწოდება, მცენარის ცხოვრების ის დრო, როცა იმას თვითონ დაუმოკიდებლად არ შეუძლია ცხოვრება, ე. ი. დათესვიდან ლებნების გამოცლა-ჩამოვარდნამდის. ამ ხანაში მცენარისთვის აუცილებლად საჭიროა: სითბო, სინესტე და ჰაერი. დააკელით თესლს სითბო, მიეცით მას მარტო სინესტე და ჰაერი და თესლი არ გაღვივდება, არ მოგვცემს ნორჩს მცენარეს. საცდელად დასდეთ თესლი ყინულზე ან თოვლში და ნახავთ, რომ ის არ გაღვივდება, თუმცა ჰაერიც საკმარისი აქვს და სინესტე ხომ ზედ-მეტიც. მიეცით თესლს მარტო სითბო და ჰაერი და ნახავთ, რომ თესლს იგივე მოუვა. საცდელად მშრალი თესლი მშრალ და თბილ ალაგს დააწყვეთ, მაშინ ხომ ჰაერიც ექნება და სითბოც. დააკელით თესლს ამ სამში მარტო ჰაერი და თესლს იგივე მოუვა. საცდელად თესლი წყალში ჩაჰყარეთ და თბილ ადგილს დასდგით ან თესლს გარედან ზეთი წაუსვით.

სინათლეს გაღივების ხანაში მნიშვნელობა არა აქვს, არც მიწა არის საჭირო. ამ ხანაში მიწიდან ნორჩი მცენარე მხოლოდ სინესტეს იღებს, რომ სინათლის ამ ხანაში მნიშვნელობა არა აქვს, ამის მაგალითს ჩვენ ყოველ დღე ვხედავთ: მიწის ქვეშ მოყოლილი ან ბნელ სარდაფში დაყრილი თესლი ღივდება, თუ ზემოხსენებული სამი პირობა დაცულ იყო, თუმცა არც პირველსა და არც მეორე შემთხვევაში სინათლეს გავლენა არა ჰქონია. ამ[ის]ა ვერ ვიტყვით მცენარის ცხოვრების მეორე ანუ ზრდის ხანის შესახებ. ამ ხანაში მცენარისათვის აუცილებელ საჭირო[ე]ბას შეადგენს სინათლე, გ... იმისა, რომ ზემოხსენებულ[ი პი]რობები ისევ აუცილებლად ს[აჭი]რონი არიან. ამ ხანაში მცენა[რი]სათვის მიწაც საჭიროა, რადგანის თავის ტანის შემადგენელ ნივთიერებათ მიწიდან იღებს. მცენარე მიწიდგან საკვებავ მასალას ძირებ-ფესვებით სწოვს სითხის სახით. მცენარეს მიწიდგან მარტო სითხის ამოღება შეუძლიან. ესეთს სითხეს მიწაში წყალი წარმოადგენს. მაშასადამე, რომ მცენარემ ისარგებლოს მიწაში მყოფ ნივთიერებით, საჭიროა ის ნივთიერება წყალში გაიხსნას, გაიძრას და წყალს აჰყვეს მცენარის ტანში შესასვლელად. ესეთი წყალ-წყალა, თხელი ალმავალი წვენით ვერ ისარგებლებს მცენარე. საჭიროა ეს წვენი ფოთლებში ავიდეს, აქ მეტი წყალი ორთქლად იქცეს, წვენი დასქელდეს, ნახშირ-მბადს, ანუ ნახშირს შეუერთდეს. მცენარე ჰაერიდგან თავის ფოთლების შემწეობით იზიდავს ერთნაირს ჰაერ-გვარს, რომელსაც სახელად ნახშირ-მჟავე ჰქვიან. ნახშირ-მჟავეს ჩვენში ყველა იცნობს. ეს ჰაერ-გვარი ბლომად ჩნდება ღვინის დუღილის დროს და მძიმე, დამბნედს სუნს აყენებს. ის, რაც დუღილის დროს ბუშტ-ბუშტად, ბუყ-ბუყით ამოდის, არის ნახშირ-მჟავე. ნახშირ-მჟავე რთულ ჰაერ-გვარია შესდგება ორი მარტივი ნივთიერებისაგან.

ნახშირ-მბადისა (ნახშირისა) და მჟავ-ბადისაგან (მჟავბადი ის ჰაერ-გვარია, რომელსაც ჩვენ ვსუნთქავთ, და ურომლისოდაც ვერც ერთი სულიერი არსება ვერ გასძლებს). სინათლისა და მცენარის ტანში მყოფ განსაკუთრებითი ნივთიერების შემწეობით ეს ჰაერიდან მიღებული რთული ჰაერგვარი, ნახშირ-მჟავე, თავის შემადგენარ ნაწილებად იშლება, მასთან ნახშირ-მბადი მცენარეში რჩება, ხოლო მჟავ-მბადი ისევ ჰაერს უბრუნდება. ცხოველები კი ჩაისუნთქავენ ხოლმე მჟავ-მბადს, ხოლო უკან აბრუნებენ ნახშირ-მჟავეს. ამ მხრივ მაშასადამე ცხოველები შველიან მცენარეებს. იმათთვის საჭირო ნახშირ-მჟავის მიზიდვით, და მცენარეები ცხოველებს მათთვის საჭირო მჟავ-ბადის მიზიდვით, ე. ი. ამ მხრივ მცენარეთა და ცხოველთა სამეფოებს შორის მტკიცე საერთო კავშირი სუფევს ერთმანეთის საკეთილდღეოდ. ჰაერიდან ფოთლების შემწეობით მიღებული და მცენარის ტანში დარჩენილი ნახშირ-მბადი უერთდება წვენს, იძლევი მასთან ერთად სხვა და სხვა ნივთიერებათ, სხვათა შორის სახა[მე]ბელს, სქელდება და ... ...ოლებიდან მცენარი... ნაწილებში. და მ...

*) იხ. «ცნ. ფურც.» № 690.

*) იხ. «ცნ. ფურცლის» № 691.

მით უფრო ადვილად, კარგად და ბლომად შემუშავების აღმავალს, წყალ-წყალა, მცენარისთვის ჯერ უსარგებლო წვენს და მით უფრო ჯან-საღი და ღონიერ-მძლავრი იქნება თვით მცენარე. მცენარის ცხოვრებაში ამგვარად დიდი გავლენა აქვს ფოთლების რაოდენობას, რადგანაც იმაზე არის დამოკიდებული მცენარის სიმძლავრ-სისუსტე. ამ ხანაში ჩრდილში მოქცეული მცენარე უსინათლოდ წვენს ვერ შეიმუშავებს, ვერ იკვებება, ხუსტდება, ყვითლდება და ბოლოს ხმება კიდეც. მაშ ამ ხანაში სინათლე აუცილებლად საჭირო ყოფილა.

მესამე დაყვავილებისა და მეოთხე ნაყოფიერების ხანაში მცენარე იმასვე საჭიროებს, მეორე ხანაში. სინათლე და განსაკუთრებით აქ აუცილებელ საჭიროებას წარმოადგენს. ამ ცნობებით უნდა ვსარგებლობდეთ მცენარეთა თესვა-მოვლის დროს.

არევ.

სხვა-და-სხვა ამბავი

—

შავი ჭირი (ჟამი). ყველა ჩვენგანი მოვალეა ვიცოდეთ ის ზომები და საშუალებანი, რომლებიც უკვე ექიმებისგან ნაცადია შავი ჭირის წინააღმდეგ. მეცნიერებისაგან შავი ჭირის მძვინვარების დროს უმთავრესი ყურადღება ოთმა კითხვამ მიიქცია: პირველი, სად არის სენის სათავე და მეორე თუ რა გვარად გადადის ადამიანის სხეულში ეს სნეულება, რადგანაც უმთავრესი მიზეზი გადამდებლობისა მიკროორგანიზმები არიან, ამიტომ საჭირო ვიცოდეთ თუ სხეულის რომელ ნაწილებში იდგამენ ისინი ფეხს და ან საზოგადოდ როგორ ვრცელდებიან მთელ ადამიანის აგებულებაში. მეცნიერთა გამოკვლევით შავი ჭირის მიკროორგანიზმები თავდაპირველად ჯირკვლებში ჩნდებიან, ჯირკვლები ამის გამო იპობიან სკდებიან, შემდეგ მიკროორგანიზმები მთელ სისხლს შხამავენ, სისხლში დიდ ხანს არ იხოცებიან ქეხსიშვიდი კვირის შემდეგ ავადმყოფის სხეულში ისევ ცოცხალი მიკროორგანიზმები აღმოუჩენიათ ექიმებს. მიკროორგანიზმებს ხშირად ნახავთ, შარდში და, რასაკვირველია, შავი ჭირისაგან მიცვალებულის სხეულში. მიკროორგანიზმები ტრიალებს ჰაერში და, მაშასადამე, ყველა იმ საგნებს, რომლებიც ავადმყოფის ახლო-მახლო არიან, [illegible] მოდებული აქვთ ეს პაწაწ-[illegible] ...არსებანი. ინდოეთში უკანასკ... ...ჭირის მძვინვარების დროს ...მახლობლად, რომელში... [illegible]

ბი ეკარებიან საგნებს ან სასმელ-საჭმელს, მიკროორგანიზმები იმათზედაც გადადიან და ხოცავენ მათ.

ჩვეულებრივ პირობებში, მაგალითად, როდესაც ათასში 13°—16 გრადუსია რეომიურის სითბოს საზომავით, მიკროორგანიზმები ოცდა ათ დღემდის არ იხოცებიან. იმ შემთხვევაში, როდესაც ოთახში 37—38 გრ. სითბოა, მაინცა და მაინც დიდ ცვლილებას ვერ ახდენს, ხოლო როცა 60 გრადუსია, მაშინ კი მალე იხოცებიან. მომხმარ ნამუწუკრებში დარჩენილი მიკროორგანიზმები ოთხ დღემდის არა ჰკარგავენ თავიანთ გადამდებლობის თვისებას. შავი ჭირით ავადმყოფის ნახველი, რომ შუშაში შევინახოთ, მიკროორგანიზმები ათ დღემდის გადამდებ შხამს არა ჰკარგავენ, მიკროორგანიზმების გადაღება შეიძლება სხეულის სამი ადგილიდან: 1. სხეულის კანიდან, 2. ფილტვებიდან და 3. კუჭიდან.

ივ. კავთელი

დეპეშები

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან)

29 ნოემბერი

პეტერბურგი. ცოტაოდენი გამოკეთების შემდეგ, მიტროპოლიტი პალადი 27 ნოემბრიდან ისევ ცუდად შეიქნა. სიცხე მოემატა და მაჯის ცემა გაუხშირდა. მიუხედავად ამისა, მიტროპოლიტს მეხსიერება ოდნავადაც არ დაჰკარგვია.

კიევი. ლავრის დიდი ეკკლესიის მეორე სართულში იატაკ ქვეშ ნახეს შემდეგი განძეულობა: ოთხი ძველი ლითონის ჰურჰელი და ხის პატარა კასრი, ოქროს და ვერცხლის ფულით გავსილი. ფული უმეტეს ნაწილად პოლონურია, მეფის სიგიზმუნდ მესამისა და ერთი კი არის პეტრე დიდის, 1702 წლის, დიდი ოქროს ფული. ჰურჰლებში ნახულ ქაღალდებიდან სჩანს, რომ ეს განძეულობა შენახულია 1731 წ. არქიმანდრიტის რომანოზის დროს. ნივთების სიაში მოხსენებულია 1,100 ოქროს ფული და 10,000 ვერცხლისა.

პარიზი. „Gulois“ სიტყვით, ამას წინად გენერალმა ჟამონმა წარუდგინა ფორს უმაღლეს სამხედრო მთავრობისაგან განცხადება იმის შესახებ, თუ რა გაჭირვებულ მდგომარეობაში არიან დოკუანდელ ვითარების გამო ჯარის უფროსები. ფორს ვითომ ის უპასუხნია, რომ მას კონსტიტუცია ნებას არ ...ეს ამ საქმეში ჩაერიოს.

იქვე პიკარის საქმის თაო... ...საკასაციო პალატის გამო, ...ედრო სასამართლოს სხდომა ...დეკემბერს აღარ მოხდება.

რომი. იუწყებიან, რომ რას-მანგაშამ სთხოვა იტალიის მთავრობას, იკისროთ შუამდგომლობა, რომ მენელიკს აპატიონოს. მენელიკი იმყოფება ადის აბებიდან ... ვიდი სერის გადაღმა.

ინგლის-ეგვიპტის ჯარები გაემართენ გედარეფზე გალოშატში, რომელიც, როგორც ეფიოპთა ჯარები ფიქრობდნენ, განზრახვა აქვს დაიჭიროს მათზე ადრე. ჩიკო-დიკოლას აზრით, ეფიოპთა შისევის ერთად ერთი მიზანი არის მანგაშის აჯანყების დაცხრომა. ერიტრეის საზღვრის გასწორების საქმე მენელიკს ჯერ კიდევ მეგობრული მორიგებით სურს გაათავოს.

ბუდა-პეშტი. წარმომადგენელთა პალატა. სხდომა შეაჩერეს ცოტაოდენი ხნის შემდეგ, იმიტომ რომ ოპოზიციის-მიერ ატეხილმა ყვირილმა ყოველ ზომას გადააცილა. ბანფიმ განაცხადა, პრეზიდენტისა, უფროსი და უმცროსი ვიცე-პრეზიდენტების სამსახურიდან გამოსვლის გამო, მე საჭიროდ დავინახე მეთხოვა მეფისთვის ნება-რთვა პარლამენტის სხდომების გადადებაზე.

შპალერების საწყობი

ი. გ. მელიქიშვილისა

ტფილისი, სასახლის ქ. სათავ.-აზნ. სახლი № 102

ყოველთვის იშოვება მრავალი ხარისხის შპალერი

ფასი ყველაფერზე იაფია

შპალერი თვითო ნაჭერი 8 კაპ. მოყოლებული 20 მანათამდე

ოთახ-დარბაზების მოსართავი და გასაწყობი სამკაულები.

Депо обоевъ

I. Г. МЕЛИКОВА

Тифлисъ, Дворцовая ул., д. Грузинскаго Дворянства (бывш. Арцруни) № 102, около муз. магаз. ЛАНКО. (100—86)

რკინის გზის მიმოსვლა

ბათომიდან ბაქომდე

	№ 2 გადის	№ 4 გადის
	დილით	საღამ.
ბათომი . .	8.30	8.40
სამტრედია .	11.48	12.32
რიონი . .	12.46	1.44
ყვირილა . .	1.44	2.52
შორაპანი . .	1.55	3.07
მიხაილოვი .	5.12	6.12
გორი . . .	6.28	7.31
მცხეთა . .	7.57	9.11
ტფილისი . .	9.15	11.20
ადსტაფა . .	12.01	2.50
ელისავეტოპოლი	3.02	6.22
ევლახი . .	5.00	8.41
აჯიქაბული . .	9.30	1.48
ბაქო . . .	მოდ 12.59	5.42

ბაქოდან ბათომამდე

	№ 1 გადის	№ 3 გადის
	დღისით	საღამ.
ბაქო . . .	4.15	10.50
აჯიქაბული . .	7.55	2.42
ევლახი . .	12.25	7.49
ელისავეტოპოლი	2.50	10.28
ადსტაფა . .	5.44	1.54
ტფილისი . .	9.20	6.1[illegible]
მცხეთა . .	10.01	7.0[illegible]
გორი . . .	11.42	8.55
მიხაილოვი .	1.06	10.29
შორაპანი . .	3.40	1.08
ყვირილა . .	3.58	1.26
რიონი . . .	4.57	2.32
სამტრედია .	5.55	3.55
ბათომი . .	მოდ 8.52	7.00

ტფილისიდან ბორჯომამდე

	გადის № 5
	დღისით
ტფილისი . .	3.10
მცხეთა . . .	3.58
გორი	5.49
მიხაილოვი . .	7.20
ბორჯომი . . .	მოდ. 8.30

ბორჯომიდან ტფილისამდე

	გადის № 6
	ღამით
ბორჯომი . . .	3.25
მიხაილოვი . .	4.55
გორი	6.08
მცხეთა . . .	7.39
ტფილისი . .	მოდ. 8.15

სამტრედიიდან ფოთამდე

	№ 15 გადის	№ 17 გადის	№ 19 გადის
სამტრედია .	4.40	11.55	7.30
აბაშა . .	5.12	12.27	7.59
ახალ-სენაკი .	5.50	1.10	8.32
ჭალადიდი .	6.55	2.13	9.33
ფოთი . .	მ.7.30	2.50	10.08

ფოთიდან სამტრედიამდე

	№ 14 გადის	№ 16 გადის	№ 18 გადის
ფოთი . .	11.45	6.15	8.55
ჭალადიდი .	12 30	6.58	9.35
ახალ-სენაკი ,	1.40	8.00	10.35
აბაშა . .	2.15	8.30	11.05
სამტრედია .	მ.2.42	8.55	11.30